Lietas Nr. A420496713
Lietas arhīva Nr. AA43-0752-15/19

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā

2015.gada 29.maijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente K.Krastiņa,
tiesneses A.Kovaļevska un L.Vīnkalna

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru /pers. A/ tiktu reģistrēta palīdzības saņemšanai sociālā dzīvokļa vai sociālās dzīvojamās telpas izīrēšanai 13.reģistrā, izdošanu, sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2014.gada 28.janvāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta Dzīvokļu pārvaldes Komisijas personu reģistrācijai palīdzības saņemšanai (turpmāk – Komisija) 2013.gada 22.maija lēmumu Nr.21 (turpmāk – Sākotnējais lēmums) atteikts reģistrēt /pers. A/ palīdzības saņemšanai sociālā dzīvokļa vai sociālās dzīvojamās telpas izīrēšanai 13.reģistrā.

Nepiekrītot Sākotnējam lēmumam, /pers. A/ to apstrīdēja.

[2] Ar Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta (turpmāk – Departaments) 2013.gada 30.augusta lēmumu Nr.DMV-13-17024-ap (turpmāk – Lēmums) Sākotnējais lēmums atstāts negrozīts.

Lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem apsvērumiem.

[2.1] Tā kā /pers. A/ nav atsevišķi dzīvojoša persona, dzīvojamās telpas lietošanas tiesību nav zaudējusi, pamatojoties uz likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 28.^{2}panta pirmo daļu, viņa neatbilst likuma „Par sociālajiem dzīvokļiem un sociālajām dzīvojamām mājām" 5.panta pirmās daļas 1.punktam, ceturtajai daļai un Rīgas domes 2010.gada 15.jūnija saistošo noteikumu Nr.80 „Par reģistrāciju un palīdzības sniegšanas kārtību dzīvokļa jautājumu risināšanā" (turpmāk – Saistošie noteikumi Nr.80) 66.2.1. un 66.2.7.apakšpunktā noteiktajiem kritērijiem, kā dēļ /pers. A/ nav reģistrējama 13.reģistrā.

[2.2] /pers. A/ īpašumā esošo divistabu dzīvokli pašvaldības mājā /adrese A/, pamatojoties uz 2000.gada 22.marta dāvinājuma līgumu, atsavināja mazmeitai /pers. B/, kura savukārt to atsavināja 2010.gada 22.martā, pamatojoties uz pirkuma līgumu.

[2.3] Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2013.gada 2.aprīļa spriedums (ir pārsūdzēts un vēl nav stājies spēkā) lietā Nr.C04399110 par pieteicējas lietošanas tiesību izbeigšanu un izlikšanu no dzīvojamās telpas /adrese A/, neradīs /pers. A/ tiesības būt reģistrētai 13.reģistrā, jo spriedums nav taisīts, pamatojoties uz likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 28.^{2} panta pirmo daļu.

[3] Administratīvajā rajona tiesā 2013.gada 4.oktobrī saņemts /pers. A/ (turpmāk – pieteicēja) pieteikums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Pieteikumā norādīts, ka Departaments nepareizi atsaucies uz likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 28.^{2}panta pirmo daļu, jo pašvaldības sociālie dzīvokļi lietošanā nav piešķirami tikai personām, kas palikušas bez pajumtes, jo izbeigtas īres attiecības, bet visiem Rīgas pašvaldībā dzīvojošiem cilvēkiem, kam nepieciešama šāda veida palīdzība. Viena no pašvaldības funkcijām ir nodrošināt savu iedzīvotāju veselību un drošību. Pieteicēja ir 83 gadus veca pensionāre, kas dzīvo kopā ar dēlu, kas ir trešās grupas invalīds. Pieteicējai nav radinieku, pie kuriem pārvākties dzīvot vai kas varētu viņu uzņemt savās mājās.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2014.gada 28.janvāra spriedumu pieteikums noraidīts.

Spriedums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[4.1] Pieteikums iesniegts par labvēlīga administratīva akta izdošanu – pieteicējas reģistrēšanu palīdzības saņemšanai. Kā atzīts tiesu praksē, lai uzdotu iestādei izdot labvēlīgu administratīvo aktu, tiesai jāpārbauda, vai tiesību normas piešķir personai tiesības prasīt to labumu, kuru persona ietvērusi savā prasījumā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Ja piemērojamā tiesību norma nosaka noteiktus tiesiskus un faktiskus apstākļus attiecīgā labuma saņemšanai, tiesai jāpārbauda,

vai konkrētajā gadījumā attiecīgie apstākļi iestājušies (*sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta (turpmāk – Augstākā tiesa) 2007.gada 12.aprīļa sprieduma lietā SKA-118 10.punktu*).

Tādējādi noskaidrojams, vai konkrētajā gadījumā pastāv tiesiskie un faktiskie priekšnoteikumi pieteicējas reģistrācijai pašvaldības palīdzības saņemšanai sociālā dzīvokļa vai sociālās dzīvojamās telpas izīrēšanai 13.reģistrā.

[4.2] Augstākā tiesa vairākkārt ir atzinusi, ka, lemjot par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai parasti jāvērtē spēkā esošā tiesību norma, taču uz sociālajās tiesībās noteikto labumu gūšanu attiecas izņēmums, proti, sociālo tiesību jomā tiesiskās situācijas maiņa neietekmē tiesības, kuras personai bija brīdī, kad tā ar iesniegumu par labuma saņemšanu vērsās iestādē (*sk., piemēram, Augstākās tiesas 2007.gada 8.novembra spriedumu lietā Nr.SKA-431/2007, 2009.gada 6.novembra spriedumu lietā Nr.334/2009*).

Tas nozīmē, ka lietās par sociālo labumu saņemšanu tiesai pieteicējas tiesības uz attiecīgā labuma gūšanu ir jāvērtē pēc tām tiesību normām, kuras bija spēkā, kad persona sākotnēji vērsās iestādē ar iesniegumu par prasītā labuma saņemšanu, konkrētajā gadījumā – 2013.gada 10.aprīlī.

[4.3] Likuma „Par sociālajiem dzīvokļiem un sociālajām dzīvojamām mājām" 5.panta pirmā daļa noteic, ka sociālo dzīvokli ir tiesības īrēt personai (ģimenei), kura ir sociāli maznodrošināta (trūcīga) vai sociāli mazaizsargāta un uz kuru ir attiecināms viens no šādiem nosacījumiem: 1) attiecībā uz to ir stājies likumīgā spēkā tiesas spriedums par izlikšanu no dzīvojamās telpas saskaņā ar likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 29.panta pirmās daļas 2.punktu; 2) tā īrē pašvaldības īpašumā esošu dzīvokli un ir izteikusi vēlēšanos īrēt sociālo dzīvokli; 3) persona ir bārenis un nav nodrošināta ar dzīvojamo telpu. Saskaņā ar minētā panta ceturto daļu pašvaldība var noteikt atvieglotus nosacījumus personas (ģimenes) atzīšanai par tiesīgu īrēt sociālo dzīvokli.

Saistošo noteikumu Nr.80 66.2.1. un 66.2.7.apakšpunkts paredz, ka 13.reģistrā sociālā dzīvokļa vai sociālās dzīvojamās telpas izīrēšanai reģistrē maznodrošinātas personas ar nosacījumu, ka: 1) ir stājies likumīgā spēkā tiesas spriedums par personas izlikšanu no dzīvojamās telpas saskaņā ar likuma „Par dzīvojamo telpu īri" $28.^2$panta pirmo daļu (66.2.1.apakšpunkts); 2) tā ir atsevišķi dzīvojoša persona, kura pēdējos piecus gadus deklarējusi savu pastāvīgo dzīvesvietu Rīgā, turklāt šai personai nepieder nekustamais īpašums, izņemot dzīvokli, kuru šī persona lieto, par kuru nav apsaimniekošanas maksas un/vai maksas par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvojamās telpas lietošanu, parādu un kuru pēc palīdzības saņemšanas tā piekrīt atdāvināt (atlīdzības nozīmē) pašvaldībai, kā arī tā nav atsavinājusi nekustamo īpašumu pēdējo piecu gadu laikā (66.2.7.apakšpunkts).

Tātad, lai personu reģistrētu 13.reģistrā sociālā dzīvokļa vai sociālās dzīvojamās telpas izīrēšanai, jākonstatē, ka persona atbilst iepriekšminētajiem kritērijiem.

[4.4] Pārbaudot lietas materiālus un izvērtējot pierādījumus, konstatējams, ka izskatāmajā gadījumā pastāv tikai viens no iepriekš citētajās tiesību normās noteiktajiem kritērijiem, proti, pieteicēja ir maznodrošināta persona.

Lietā nav iesniegti un, pārbaudot Tiesu informatīvās sistēmas datus, tiesa nekonstatē pierādījumus, ka attiecībā uz pieteicēju būtu stājies likumīgā spēkā tiesas spriedums par viņas izlikšanu no dzīvojamās telpas saskaņā ar likuma „Par dzīvojamo telpu īri" $28.^2$panta pirmo daļu, kas noteic, ka izīrētājs var izbeigt dzīvojamās telpas īres līgumu, izliekot īrnieku kopā ar viņa ģimenes locekļiem un citām personām bez citas dzīvojamās telpas ierādīšanas, šādos gadījumos: 1) ja īrnieks vairāk nekā trīs mēnešus nemaksā dzīvojamās telpas īres maksu, lai gan viņam bija nodrošināta iespēja lietot dzīvojamo telpu saskaņā ar dzīvojamās telpas īres līgumu un normatīvajiem aktiem; 2) ja īrnieks vairāk nekā trīs mēnešus nemaksā par pamatpakalpojumiem, lai gan viņam bija nodrošināta iespēja izmantot pamatpakalpojumus saskaņā ar dzīvojamās telpas īres līgumu un normatīvajiem aktiem.

Tāpat no lietas materiāliem neizriet, ka pieteicēja ir atsevišķi dzīvojoša persona, jo pieteicēja dzīvo kopā ar dēlu.

Ņemot vērā minēto, secināms, ka pieteicēja neatbilst nevienai no Saistošo noteikumu Nr.80 66.2.1. un 66.2.7.apakšpunktā noteiktajām personu kategorijām, līdz ar to pieteicēja neatbilst normatīvajos aktos noteiktajiem kritērijiem, lai reģistrētu viņu 13.reģistrā sociālā dzīvokļa vai sociālās dzīvojamās telpas izīrēšanai.

Vienlaikus norādīts, ja mainās faktiskie vai tiesiskie apstākļi vai pastāv citi apstākļi sociālās palīdzības piešķiršanai, pieteicēja jebkurā laikā var iesniegt jaunu iesniegumu par sociālās palīdzības sniegšanu viņas ģimenei, atkārtoti izsakot lūgumu iestādei izdot labvēlīgu administratīvo aktu.

[4.5] Ievērojot iepriekš konstatēto, atzīstams, ka Lēmumā iekļautais atteikums reģistrēt pieteicēju pašvaldības palīdzības 13.reģistrā (pašvaldības sociālā dzīvokļa vai sociālās dzīvojamās telpas izīrēšanai) ir tiesisks, līdz ar to pieteicējai nav no normatīviem aktiem izrietošu tiesību uz labvēlīgu lēmumu. Ievērojot minēto, pieteicējas pieteikums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, uzliekot pienākumu reģistrēt pieteicēju palīdzības saņemšanai 13.reģistrā, nav pamatots un tādēļ noraidāms.

[5] Par spriedumu pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību, kas pamatota ar pieteikumā minētajiem apsvērumiem.

Papildus norādīts, ka pirmās instances tiesa, analizējot vairākas tiesību normas, kas pieteicējai teorētiski dotu tiesības saņemt dzīvokli ārpus kārtas, ir tās vērtējusi vien pēc gramatiskās metodes, neizmantojot sistēmisko, vēsturisko un teleoloģisko metodi, ar kuru palīdzību tiesa būtu nonākusi pie pretēja sprieduma.

[6] Departaments paskaidrojumos par pieteicējas apelācijas sūdzību uzskata to par nepamatotu un noraidāmu, uztur Lēmumā minēto.

[7] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 245. un 304.panta pirmo daļu lieta tiek izskatīta rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[8] Pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos pierādījumus to kopsakarā ar apelācijas sūdzību un procesa dalībnieku paskaidrojumiem, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība ir nepamatota un pieteicējas pieteikums ir noraidāms.

[9] Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi konstatējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams. Līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas lietas apstākļu konstatējumam un sprieduma motivācijai un tos pašus apsvērumus atkārtoti nenorāda.

[10] Apgabaltiesa, izvērtējot apelācijas sūdzības saturu, secina, ka pirmās instances tiesas spriedumā jau sniegta motivācija pieteicējas argumentu, kas ir atkārtoti norādīti apelācijas sūdzībā, noraidīšanai. Apgabaltiesa ir pievienojusies pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai, atzīstot to par pareizu, tādēļ apgabaltiesa nevērtē pieteicējas atkārtoti izteiktos argumentus.

[10.1] Papildus apgabaltiesa norāda, ka pieteicēja vērsās Departamentā ar lūgumu piešķirt „paātrinātā kārtībā sociālo dzīvokli kādā no Rīgas jaunuzceltajām sociālajām mājām", un, ievērojot iesniegumā minēto, Departaments pamatoti vērtēja pieteicējas iespējas tikt reģistrētai palīdzības saņemšanai sociālā dzīvokļa vai sociālās dzīvojamās telpas izīrēšanai 13.reģistrā atbilstoši likuma „Par sociālajiem dzīvokļiem un sociālajām dzīvojamām mājām" 5.panta pirmajai daļai un Saistošo noteikumu Nr.80 regulējumam. Izvērtējot kopsakarā Saistošo noteikumu Nr.80 regulējumu, kā tuvāko iespējamo pamatu pieteicējas reģistrēšanai 13.reģistrā Departaments saskatīja noteikumu 66.2.1. un 66.2.7.apakšpunktus, līdz ar to tika arī vērtēti faktiskie apstākļi atbilstoši šīm divām tiesību normām. Tā kā konkrētajā gadījumā, kā jau to konstatējusi pirmās instances tiesa, pieteicēja nav atsevišķi dzīvojoša persona, kā arī attiecībā uz pieteicēju nav stājies likumīgā spēkā tiesas spriedums par personas izlikšanu no dzīvojamās telpas saskaņā ar likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 28.^{2}panta pirmo daļu, tad ir pamatoti atteikts reģistrēt pieteicēju 13.reģistrā.

Apgabaltiesa, izvērojot lietā piemērojamās tiesību normas, kuras tieši uzskaita priekšnosacījumus pašvaldības sociālās dzīvojamās telpas izīrēšanai, nekonstatē, ka ar tiesību normas interpretācijas metodēm ir iespējams paplašināt šajās normās tieši noteiktus kritērijus un uz dzīvokļa palīdzību tiesīgo personu loku.

[10.2] Pieteicēja atsaucas uz Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2013.gada 2.aprīļa spriedumu lietā Nr.C04399110 (spriedums ir stājies spēkā 2014.gada 10.decembrī), ar kuru pieteicējai izbeigtas lietošanas tiesības uz dzīvokļa īpašumu /adrese A/, un nospriests izlikt pieteicēju ar viņai piederošajām mantām no dzīvojamām telpām /adrese A/.

Apgabaltiesa konstatē, ka minētajā civillietā SIA „IBS GMM" (dzīvokļa /adrese A/ jaunais īpašnieks) pretprasība par pieteicējas izlikšanu no dzīvojamās telpas bija pamatota ar likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 44.pantu (paredz, ka tiesas ceļā no dzīvojamas telpas var izlikt personu, kura bez dzīvojamās telpas īres līguma noslēgšanas aizņēmusi dzīvojamo telpu) un Civillikuma 1038. un 1039.pantu (noteic īpašnieka tiesības uz lietu). Tādējādi pieteicējai lietošanas tiesības uz konkrēto strīdus dzīvokli nav izbeigtas, pamatojoties uz likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 28.^{2}panta pirmo daļu, un minētais spriedums civillietā nerada pieteicējai tiesisko pamatu tikt reģistrētai 13.reģistrā.

[10.3] Apgabaltiesa, pārbaudot, vai pieteicējai ir tiesības būt reģistrētai 13.reģistrā sociālās dzīvojamās telpas izīrēšanai, ņemot vērā apstākļus, kas pastāv lietas izskatīšanas laikā, konstatē sekojošo. Pieteicējas ģimene, kurai ir piešķirts trūcīgas ģimenes statuss, apelācijas tiesvedības brīdī veido ģimeni trīs cilvēku sastāvā (pieteicēja, viņas dēls /pers. C/, dzimis /datums/, un /pers. D/, dzimusi /datums/; *lietas 73.lapa*). Apgabaltiesa, pārbaudot tiesisko regulējumu lietas izskatīšanas brīdī, nekonstatē, ka attiecībā uz pieteicēju pastāv kāds no Saistošo noteikumu Nr.80 66.punktā uzskaitītājiem apstākļu kopumiem, kas personai rada tiesības būt reģistrētai 13.reģistrā sociālā dzīvokļa vai sociālās dzīvojamās telpas izīrēšanai.

[11] Pieteicēja ar tiesas lēmumiem bija atbrīvota no valsts nodevas samaksas.

Ievērojot to, ka pieteicēja bija lūgusi pašvaldības palīdzību dzīvokļa jautājumā, izīrējot sociālo dzīvojamo telpu, apgabaltiesa atzīst, ka pieteikums bija iesniegts sociālās drošības jomā, līdz ar to, pamatojoties uz APL 126.panta piekto daļu, pieteicējai nav uzliekams pienākums pieteikuma noraidīšanas gadījumā samaksāt valsts nodevu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta piekto daļu, 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

Noraidīt /pers. A/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru /pers. A/ tiktu reģistrēta Rīgas pilsētas pašvaldības palīdzības saņemšanai sociālā dzīvokļa vai sociālās dzīvojamās telpas izīrēšanai 13.reģistrā, izdošanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente	K.Krastiņa
Tiesneses	A.Kovaļevska
	L.Vīnkalna